

ELEKTRİKTE HİZMET BEDELİ ve SAYAÇ OKUMA VURGUNU

Yılbaşından itibaren uygulanmaya başlanan yeni elektrik tarifesinin tüketicilerin aleyhine, ancak dağıtım şirketlerinin lehine pek çok "ince ayar" içerdiği belirlendi. Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 42. Dönem Yönetim Kurulu, 8 Ocak 2012 tarihinde yaptığı basın açıklamasında, kilovat saat başına alınan kayıp-kaçak enerji bedelinde yüzde 16.36, net enerji bedelinde yüzde 1.43 düşüş yaşanmasına rağmen, dağıtım hizmet bedelinin yüzde 20.7, perakende hizmet bedelinin yüzde 7.11 oranında arttırıldığını bildirdi. "Elektrik tarifesinde yapılması gereken indirimin, hizmet bedelleri pahalılaştırılarak dağıtım şirketleri adına buharlaştırıldığına dikkat çekilen açıklamada, "Sayaç okumaya yapılan yeni düzenleme ile tüketiciler aleyhine olan uygulamadan yargı kararıyla vazgeçilirken, adeta 'yargı kararı böyle uygulanır' dercesine meskenlerden yüzde 150'ye ulaşan zamlı sayaç okuma bedeli alınmasının yolu açıldı" denildi.

Sayaç Okuma Vurgunu

Danıştay'ın sayaç okumaya ilişkin kilovat saat başına tüketicilerden tahsilat yapılmasının haksız olduğuna ilişkin kararının hatırlatıldığı açıklamada, "bu haksızlığı gidermesi gereken EPDK'nın onayladığı yeni tarife ile tüketicilere yapılan haksızlığı gidermek bir yana katmerlendirildiği anlaşılmuştur" denildi.

Açıklamada, sayaç okumaya ilişkin yapılan hesaplama şöyle anlatıldı:

"Özelleştirmeler nedeniyle elektrik kullanım verileri açıklanamaz hale geldiği için eldeki 2009 yılı verileri esas alınarak hesaplama yapıldığında Türkiye tüketiminin yüzde 25'ini oluşturan 26 milyon 596 bin 872 mesken abonesinin 39 milyar 147 milyon kilovat saat elektrik tükettikleri dikkate alınarak, uygulamanın sürdürdüğü 1 yıl içinde 40.7 milyar TL'nin bu abonelerden sayaç okuma adı altında dağıtım şirketlerine aktarıldığı ortaya çıkmaktadır. EPDK'nın 1 Ocak 2012'den itibaren geçerli olan yeni tarife ile alçak gerilimden dağıtım hattına bağlı olanlardan sayaç okuma başına 0.416 TL tahsil edileceği belirtilmiştir. Buna göre aynı mesken abonelerinden aynı işlem için bu yıl 100 milyon TL'yi aşkın tahsilat yapılacaktır. Yani sayaç okumadaki haksızlık giderilecek diye beklenirken, adeta 'öyle olmaz, böyle olur' denilerek, yaklaşık yüzde 150'yi bulan zamlı sayaç okumanın tahsil edilmesinin yolu açılmıştır."

Yeni tarifede, sayaç okuma bedeli fatura dışında gösterilerek fiyatlara zam yapılmadığı izlenimi yaratıldığına dikkat çekilen açıklamada, "Cüzi zam olarak bu bedele yapılan yüzde 150'lik zam görmezden gelinebilirse de kalemler arasında oynama yapılarak özellikle kayıp ve kaçak miktarındaki azalma nedeniyle gerçekleştirilmesi gereken fiyat indiriminin şirketlere dağıtım ve perakende hizmet bedeli olarak aktarılması kabul edilebilir değildir" denildi.

Hizmet Bedellerine Enflasyonun 4 Katı Zam

Düzenlemenin dağıtım özelleştirmelerini sonuçlandırmaya ve hükümetin para ihtiyacını karşılamaya yönelik bir girişim olarak nitelendirildiği açıklamada, hizmet bedellerine yapılan zamların artışları şöyle ortaya kondu:

“Yalnızca 1 Ocak 2012’den itibaren geçerli olacak tarife esas alındığında tüketici aleyhine yapılan ince ayarlamaların tümü tam olarak ortaya çıkmamaktadır. Özelleştirme stratejisinin uygulanmaya ve zamların yapılmaya başlandığı Aralık 2007’den bu yana tarifeler incelendiğinde; dağıtım hizmet bedelinde yapılan artış oranının yüzde 141.7’yi, perakende hizmet bedelinde yüzde 155.26’yı bulduğu görülmektedir. Kamunun elindeki iletim hizmet bedelinde 2011’de uygulanan tarifeye göre Ocak 2012’den itibaren geçerli olmak üzere yüzde 15.42 artış yapılırken, bu kalemtaki 4 yıllık artış oranı da yüzde 123.5’i bulmuştur. Söz konusu 4 yıllık dönemde tüketici fiyatları endeksinde yüzde 37.8 düzeyinde artış yaşanmıştır. Yani gerçekleşen enflasyonun 3.8-4.1 katı düzeyinde dağıtım şirketlerinin zamlı tahsilat yapmalarına olanak tanımıştır.”

EPDK Kendi Hedeflerini de Yok Saydı

EPDK’nın kayıp ve kaçak hedef oranlarının şirketlerin talebi doğrultusunda gerçekleşen rakamların bile üzerine çıkararak belirlediğine dikkat çekilen açıklamada, “EPDK, bu son tarife onayıyla da açıkladığı hedef doğrultusunda dahi faturalarda düzenleme yapmayı reddederek şirketlere yeni aktarım kapısı açmayı tercih etmiştir” denilerek, şöyle devam edildi:

“Dağıtım sistemi kullanım bedelini etkileyen en önemli harcama kalemleri işletme giderleri ile yatırımlara yönelik harcamalardır. EPDK 2011-2015 yıllarına ait yatırım programları ile harcama tutarlarını 2010 yılı sonunda onaylamış ve uygulamaya koymuştur. Dolayısıyla yatırım harcamalarından kaynaklı bir artışın gündeme gelmesi söz konusu değildir. EPDK, aynı döneme ait işletme giderlerini de onaylamış ve tarifeleri belirlemiştir. Bugün için dağıtım sistemi kullanım bedellerini yüzde 20.7 oranında artıracak bir gelişme söz konusu değildir. Bu nedendir ki tarife bileşenlerinde enerji bedeli ile kayıp/kaçak bedelinde oluşan düşüş tarifelere tüketici lehine yansıtılması gerekirken dağıtım ve iletim sistemi kullanım bedelleri artırılarak zımnî bir zam söz konusu olmuştur.”

Tarife Pastasında Şirketlerin Dilimi Büyüdü

Açıklamada, Aralık 2007’den bu yana tarife içerisinde hizmet bedellerinin payının düzenli olarak arttığı şu ifadeler ile ortaya kondu:

- 1 kilovat saat elektrik için vergi ve fon hariç ödenen ücret içinde enerjinin gerçek maliyetinin aldığı payın yüzde 72’den yüzde 68’e düştüğü,
- Kayıp ve kaçak için ödenen bedelin yüzde 10.8 yerine yüzde 10.3 ile payını aşağı yukarı koruduğu,
- İletim hizmetinin payının yüzde 3’den yüzde 3.5’e çıktığı,
- Dağıtım hizmetinin ise tarifedeki payının yüzde 13.2’den yüzde 16.7’ye kadar yükseldiği, böylece 1 kilovat saat başına kullanılan elektrik için ödenen ücret içinde şirketlere aktarılan payın 3.5 puan arttığı,
- Sayaç okuma hariç tutulduğunda dahi perakende hizmet bedelinin ödenen bedel içindeki payının yüzde 1.2’den yüzde 1.6’ya çıktığı tespit edilmiştir.”

Net enerji ve kayıp-kaçak enerji maliyetlerinde oluşan indirimlerin tüketiciye yansıtılmaması, dağıtım sistemi kullanım bedeline yapılan artış ve sayaç okuma için abone başına bedel belirlenmesi ile “tüketici bir kez daha unutulduğu ve dağıtım şirketlerine yeni gelir kapısı yaratıldığı” vurgulandığı açıklama, “Mızrak artık çuvala sığmaz olmuştur” şeklinde bitirildi. ◀